

**Изх. № 154/02.03.2020 г.**

**До:**

Кмета на Община Перник  
Адрес: гр. Перник 2300, пл. „Св. Иван Рилски“ № 1А  
Електронна поща: obshtina@pernik.bg

**Копие до:**

Директора на Регионална инспекция по  
околна среда – Перник  
Адрес: гр. Перник 2304, ул. Благой Гебрев № 15, ет. 1  
Електронна поща: giosv-pernik@giosv-pernik.com

## **СТ А Н О В И Щ Е**

**От:** Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“, със седалище в гр. София и адрес за кореспонденция: гр. София 1164, ул. „Кръстьо Сарафов“ № 24, телефон 02/943 11 23, представлявано от Генеди Борисов Кондарев и Меглена Антонова Антонова

**Относно:** Инвестиционно предложение на „Топлофикация - Перник“ АД: „Добавяне при работата на горивната инсталация – ТЕЦ Република за производство на електрическа и топлинна енергия на допълнително гориво – биомаса“

Уважаеми господин кмет,  
Уважаеми господин директор,

На електронната страница на Община Перник е обявено съобщение за инвестиционно предложение за „Добавяне при работата на горивната инсталация – ТЕЦ Република за производство на електрическа и топлинна енергия на допълнително гориво – биомаса“ („Инвестиционното предложение“ или „ИП“).

В обявения срок до 02.03.2020 г. и на основание чл. 6, ал. 10, т. 1 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, излагаме становището на Сдружение „За Земята - достъп до правосъдие“ относно Инвестиционното предложение.

В ИП се предвижда замяна на част от горивото за ТЕЦ „Република“ с до 70% биомаса. Изразено в тонове за едно денонощие централата ще изгаря 900-3000 тона въглища и до 2100 тона биомаса, а за година – до 900 000 т въглища и до 693 000 т биомаса.

В технологично отношение ТЕЦ „Република“ не предвижда технологични промени в работата на инсталацията и увеличаване на капацитета (196 MWth).

Считаме, че по отношение на Инвестиционното предложение следва да бъде извършена оценка на въздействието върху околната среда („ОВОС“) на основание чл. 92,

т. 1 във връзка с т. 10 на Приложение 1 от ЗООС и, алтернативно, на основание чл. 93 от ЗООС, както и оценка за съвместимост по чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие. Аргументите ни за това са следните.

## **1. Инвестиционното предложение подлежи на задължителен ОВОС по силата на чл. 92, т. 1 във връзка с т. 10 на Приложение 1 от ЗООС**

Чл. 92, т. 1 във връзка с т. 10 на Приложение 1 от ЗООС изисква извършване на задължителен ОВОС за инсталации с капацитет над 100 т за денонощии за обезвреждане на неопасни отпадъци чрез изгаряне. Към момента на подаване на това становище в Народното събрание е гласуван на първо четене ЗИД ЗООС със сигнатура 054-01-11, който предвижда изгарянето на неопасни отпадъци, без значение от количеството, да подлежи на задължителен ОВОС.

За да се прецени дали ИП попада в т. 10 на Приложение 1 от ЗООС, следва първо да се прецени дали биомасата, която централата възнамерява да изгаря, представлява неопасен отпадък, и второ, дали изгарянето, което ще се извършва в централата, е обезвреждане по смисъла на т. 10. на Приложение 1 от ЗООС.

### **1.1. Биомасата, която ще се изгаря от „Топлофикация - Перник“ представлява неопасен отпадък по смисъла на Закона за управление на отпадъците („ЗУО“)**

Биомаса, описана с кодове за отпадък, представлява неопасен отпадък по смисъла на ЗУО. Този извод вече е потвърден от съдебната практика по аналогичен случай с Решение № 404/09.12.2019 г. по адм. дело 398/2018 г. на Административен съд - Стара Загора.

#### **а) Биомасата, която „Топлофикация - Перник“ ще изгаря, е описана с кодове за неопасен отпадък**

Съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗУО, биомасата може да бъде неопасен отпадък или продукт.

*„Биомаса“ са продукти, състоящи се от растителни материали от селското и горското стопанство, които могат да се използват като гориво с цел оползотворяване на енергийния им потенциал, както и следните отпадъци:*

- а) растителни отпадъци от горското и селското стопанство;*
- б) растителни отпадъци от хранителната промишленост, при условие че получената при изгарянето им топлинна енергия се оползотворява;*
- в) влакнести растителни отпадъци от производството на целулоза от дървесина и производство на хартия от целулоза, при условие че се изгарят съвместно на мястото на образуването им и получената в резултат топлинна енергия се оползотворява;*
- г) коркови отпадъци;*
- д) дървесни отпадъци, включително дървесни строителни отпадъци, с изключение на тези, които вследствие обработката им с препарати за дървесна защита или покрития могат да съдържат халогенирани органични съединения или тежки метали.*

Предоставената от възложителя информация ясно показва, че намерението на „Топлофикация – Перник“ е да изгаря отпадъчна биомаса. Възложителят заявява, че биомасата, която ще изгаря е неопасен отпадък, и я описва с кодове за неопасни отпадъци (стр. 15 от инвестиционното предложение).

- 02 01 03 - Отпадъци от растителни тъкани
- 02 01 07 - Отпадъци от горско стопанство
- 02 03 04 - Материали, негодни за консумация или преработване
- 03 01 01 - Отпадъци от корк и дървесни кори
- 03 01 05 - Трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, талашитени плоскости и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04
- 03 03 01 - Отпадъчни кори и дървесина

Нещо повече, неопасните отпадъци, изброени в дефиницията за биомаса по § 1, т. 1 ДР на ЗУО, съвпадат с вида на биомасата, описана с кодове за неопасни отпадъци в инвестиционното предложение на „Топлофикация - Перник“.

От тези факти е видно, че операторът възнамерява да изгаря биомаса, която е неопасен отпадък.

**б) Веществата, описани с кодове за отпадъци, са отпадъци по смисъла на закона.**

Приложимото законодателство повелява, че след като дадено вещество е описано с код за отпадък, то представлява отпадък.

Чл. 3 от Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците гласи:

*„Наредбата се прилага за вещества, предмети или части от предмети, съответстващи на определението за отпадъци по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО.“*

**в) Фактът, че от биомасата ще се извлича икономическа облага, не променя извода, че представлява отпадък.**

Съгласно §1, т. 17 от ДР на ЗУО, отпадък е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. От дефиницията на понятието е видно, че водещо за да се определи дали дадено вещество представлява отпадък е намерението на притежателя.

В своята практика Съдът на ЕС и законодателството изрично предвиждат възможността от изгарянето на неопасни отпадъци да се извлича икономическа облага. Изгаряното вещество продължава да бъде отпадък по смисъла на законодателство. Аргументите за това са следните:

- (i) В определението за „отпадък“, терминът „да се освободи“ по § 1, т. 17 от ДР на ЗУО включва както операции по обезвреждане, така и операции по оползотворяване на отпадъци. Обръщаме внимание, че в представената информация не са изложени доказателства, че операциите по изгаряне на отпадъци в ТЕЦ „Република“ отговарят на изискванията за енергийна ефективност съгласно Приложение № 2 към § 1, т. 13 от ДР на ЗУО, за да е налице оползотворяване. Дори дейностите по изгаряне в топлоцентралата да представляват оползотворяване, то отново ще е налице освобождаване по смисъла на §1, т. 17 от ДР на ЗУО, следователно биомасата представлява неопасен отпадък.

„26. Преди всичко от текста на член 1, буква а) от Директива 75/442, съответно изменена, произтича, че приложното поле на понятието за отпадък зависи от значението на израза „да се освободи“.

27. По-нататък от разпоредбите на Директива 75/442, съответно изменена, и по-специално от членове 4 и от 8—12, както и от приложения II А и II В към нея следва, че този израз обхваща едновременно обезвреждането и оползотворяването на вещество или предмет.“ (Решение по дело C-129/96, Inter-Environnement Wallonie ASBL/Région wallonne)

(ii) Понятието „отпадък“ не изключва вещества, годни за икономическа употреба. Следователно, фактът, че биомасата ще бъде изгаряна за производство на електро и топлоенергия, не изключва възможността тя да бъде отпадък по смисъла на приложимото законодателство.

„31. Накрая, следва да се припомни, че Съдът вече е постановил, че понятието за отпадък по смисъла на член 1 от Директива 75/442, съответно изменена, не трябва да се разбира в смисъл, че изключва веществата и предметите, годни за повторна икономическа употреба (Решение от 28 март 1990 г. по дело Zanetti и др., C-359/88, Recueil, стр. I-1509, точки 12 и 13, Решение от 10 май 1995 г. по дело Комисия/Германия, C-422/92, Recueil, стр. I-1097, точки 22 и 23 и Решение от 25 юни 1997 г. по дело Tombesi и др., C-304/94, C-330/94, C-342/94 и C-224/95, Recueil, стр. I-3561, точки 47 и 48).

32. От всички изложени съображения следва, че веществата, които се включват в производствен процес, могат да представляват отпадъци по смисъла на член 1, буква а) от Директива 75/442, съответно изменена.“ (Решение по дело C-129/96, Inter-Environnement Wallonie ASBL/Région wallonne).

(iii) ЗУО изрично признава, че биомаса, която е неопасен отпадък, може да бъде изгаряна с цел получаване на енергия.

Чл. 35, ал. 1, т. 5. ЗУО: „дейност, обозначена с код R1 по смисъла на приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби, отнасяща се до изгаряне с оползотворяване на получената енергия в специализирани за целта съоръжения на неопасни отпадъци, по определението за „биомаса“ по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби.“

От изложеното по-горе може да се заключи, че биомаса, описана с кодове за отпадък, представлява неопасен отпадък, а законодателството и практиката на Съда на ЕС потвърждават, че неопасни отпадъци могат да бъдат изгаряни за целите на производство на електроенергия, без това да променя категоризирането им като отпадъци.

## **1.2. Т. 10 на Приложение 1 от ЗООС следва да се приложи както за дейности по оползотворяване, така и за дейности по обезвреждане по смисъла на ЗУО**

Макар т. 10 на Приложение 1 от ЗООС да използва само термина „обезвреждане“, Съдът на ЕС е категоричен, че разпоредбата се прилага като за дейности по обезвреждане, така и за дейности по оползотворяване по смисъла на ЗУО. Това разбиране е потвърдено в Ръководство на Европейската комисия относно обхвата на Анекс I и Анекс II на Директивата за ОВОС-2015 г., публикувано на страницата на МОСВ, което посочва, че за целите на законодателството по ОВОС терминът „обезвреждане“ включва както операции по обезвреждане, така и операции по оползотворяване“ (стр. 43 от Ръководството).

Аргументите за този извод са развити в Решение по дело С-486/04, Комисията/Италия на Съда на ЕС:

„40. Безспорно е, че Директива 85/337<sup>1</sup> не определя понятието за обезвреждане на отпадъците. Приложения I и II към тази директива се отнасят само до някои инсталации за обезвреждане на отпадъци. Освен това е безспорно, че Директива 75/442 не включва никакво общо определение на понятията за обезвреждане и оползотворяване на отпадъци, а се позовава само на приложения II А и II Б към директивата, в които различни операции попадат в обхвата на тези изброени са концепциите (вж. дело С-6/00 ASA (2002 г., Recueil, стр. I-1961, точка 58).

41. Основната характеристика на операцията по оползотворяване на отпадъци, каквато е видно от член 3, параграф 1, буква б) от Директива 75/442 и от четвърто съображение на тази директива, е, че основната ѝ цел е отпадъците да служат за полезни цели като се заменят други материали, които би трябвало да бъдат използвани за тази цел и по този начин се запазят природните ресурси (вж. *inter alia*, ASA, точка 69; дело С-458/00 Комисия / Люксембург [2003] ECR I-1553, параграф 36 по дело Комисия / Италия (С-103/02, Recueil, стр. I-9127, точка 62).

43. Накрая, трябва да се отбележи, че когато законодателят на Общността счете за необходимо в Директива 85/337 да направи референция с Директива 75/442, то това направено изрично. Това важи по-специално, когато в точки 9 и 10 от приложение I към посочената директива се позовава на химическо третиране, както е определено в приложение II А към Директива 75/442, подзаглавие D9. Подобна препратка обаче не се прави за термина обезвреждане на отпадъци.

44. Следователно трябва да се приеме, че понятието за обезвреждане на отпадъците по смисъла на Директива 85/337 е независимо понятие, на което трябва да се даде смисъл, който напълно отговаря на целта, преследвана от тази мярка, припомнена в точка 36 по-горе. Следователно тази концепция, която не е еквивалентна на тази за обезвреждане на отпадъци по смисъла на Директива 75/442, трябва да се тълкува в по-широк смисъл, като обхваща всички операции, водещи или до обезвреждане, в строгия смисъл на термина, или до оползотворяване на отпадъци.

45. В резултат предприятието в Масафра, което генерира електроенергия от изгарянето на биомаса и общински отпадък и надвишава капацитета от 100 тона на ден, влиза в категорията на за инсталации с капацитет над 100 т за денонощие за обезвреждане на неопасни отпадъци чрез изгаряне или химично третиране съгласно точка 10 от приложение I към Директива 85 / 337. Поради това, преди да бъде разрешено осъществяването на проекта, той е трябвало да премине процедурата за оценка на въздействието върху околната среда, тъй като проектите, които попадат в приложение I, трябва да преминат систематична оценка съгласно член 2, параграф 1 и член 4, параграф 1 от тази директива (виж в този смисъл, Дело С-431/92 Комисия / Германия [1995], Recueil I-2189, точка 35).“

Практиката на Съда на ЕС е задължителна за българските институции и при конфликт с националното законодателство, тя следва да се приложи с предимство.

---

<sup>1</sup> Обръщаме внимание, е Директива 75/442 е отменена от Directive 2006/12/ЕС, която от своя страна е отменена от сега действащата Рамкова директива за отпадъците 2008/98/ЕС, транспонирана в ЗУО. В този смисъл референцията към Директива 75/442 в цитираното решение следва да се разбира като референция към Рамкова директива за отпадъците 2008/98/ЕС.

Изложеният тук анализ не оставя съмнение, че Инвестиционното намерение на „Топлофикация - Перник“ подлежи на задължителен ОВОС на основание т. 10 на Приложение 1 от във връзка с чл. 92, т. 1 от ЗООС, тъй като биомасата която ще се изгаря представлява неопасен отпадък, а изгарянето на отпадъци представлява „обезвреждане“ по смисъла на т. 10 от Приложение 1.

## **2. ИП представлява съществена промяна, която може да има значително отрицателно въздействие върху здравето на хората или върху околната среда**

Инвестиционното предложение на „Топлофикация - Перник“ предвижда смяна на горивото с до 70%. Замяната на горивото представлява съществена промяна по смисъла на т. 41, § 1 от ДР на ЗООС, което налага издаване на ново комплексно разрешително. Това е видно от вече утвърдената практика на ИАОС, която издаде нови комплексни разрешителни за изгаряне на RDF, биомаса и въглища на „Топлофикация – Сливен“ и ТЕЦ „Бобов дол“.

Съгласно законовата дефиниция, съществена промяна е всяко преустройство с промяна на естеството на производствената дейност, функционирането или разширението на инсталацията, **която може да има значително отрицателно въздействие върху здравето на хората или върху околната среда.** Самият закон предвижда, че при съществена промяна за целите на комплексното предотвратяване от замърсяване може да има значително отрицателно въздействие върху здравето на хората или върху околната среда, което налага извършването на ОВОС на основание чл. 93 ЗООС.

ИП предвижда почти пълна промяна на горивото на инсталацията. Само на това основание следва да се извърши ОВОС, за да се оцени как една инсталация, изградена в далечната 1951 г. за изгаряне на въглища, ще работи с почти изцяло различно гориво, както и да се оцени въздействието от това върху здравето на населението и околната среда.

## **3. Не е представена информация, за да се извърши преценката по чл. 93, ал. 4, т. 3 от ЗООС**

Чл. 93, ал. 4, т. 3 от ЗООС изисква необходимостта от извършване на ОВОС да се преценява въз основа на типа и характеристиките на потенциалното въздействие върху околната среда, като се вземат предвид вероятните значителни последици за околната среда върху елементите по чл. 95, ал. 4, предвид:

*„а) степента и пространствения обхват на въздействието (като географски район и брой на населението, които е вероятно да бъдат засегнати);*

*б) естеството на въздействието;*

*в) трансграничния характер на въздействието;*

*г) интензивността и комплексността на въздействието;*

*д) вероятността за въздействие;*

*е) очакваното настъпване, продължителността, честотата и обратимостта на въздействието;*

*ж) комбинирането с въздействия на други съществуващи и/или одобрени инвестиционни предложения;“*

*з) възможността за ефективно намаляване на въздействията;*

Чл. 95, ал. 4 от ЗООС включва елементите на околната среда, включително атмосферния въздух. В този смисъл цитираните разпоредби на ЗООС налагат да се оцени въздействието на замърсяването от конкретното инвестиционно предложение. В практиката, за целта са извършва математическо моделиране на замърсяването.

„Топлофикация - Перник“ не извършва математическо моделиране на замърсяването, което ще бъде генерирано при реализиране на ИП. В представената информация са цитирани извадки от предварителен проект на Програма за качеството на атмосферния въздух на община Перник 2017-2021 г. Тази информация не отговаря на изискванията на чл. 93, ал. 4, т. 3 от ЗООС по следните причини:

- (i) Извадките от проекта за ПКАВ на община Перник показват историческото замърсяване на въздуха на територията на гр. Перник.
- (ii) Относителният дял на „Топлофикация - Перник“ към замърсяването, отразено в ПКАВ на община Перник, е изчислен въз основа на емисии на оператора при използване на гориво, различно от предвиденото в ИП.
- (iii) Представената информация не показва какви ще бъдат емисиите на инсталацията при изгарянето на предвиденото в ИП гориво. Наред с това не се показва и въздействието при различните видове сценарии на ИП. В ИП се предвиждат голям брой сценарии на експлоатация на централата – от 100% въглища до 30% въглища и 70% биомаса.

За да се изпълни изкисването на чл. 93, ал. 4, т. 3 от ЗООС, следва да се извърши моделиране с оглед на специфичните характеристики и количеството на различните кодове отпадъчна биомаса, която централата ще изгаря. За да извърши този анализ възложителят следва да представи конкретна информация за количеството и качествените характеристики на всеки отделен код отпадъчна биомаса, която ще се изгаря в централата.

При изгаряне на биомаса се отделят фини прахови частици, азотен диоксид, въглероден оксид, серен диоксид, желязо, живак и други опасни замърсители. Количеството им в емисиите зависи от вида и количеството на изгаряната биомаса. За целите на комплексното предотвратяване от замърсяване, изгарянето на биомаса подлежи на задължителен мониторинг и спазване на нормите на замърсители, които не се проследяват при изгаряне на въглища, а именно: Hg, HCl и HF. Тези факти трябва да бъдат взети предвид при преценката на въздействието на ИП спрямо замърсяването на въздуха.

В представената информация се прави извод, че приносът на ИП към замърсяването въздуха в гр. Перник ще е незначителен. В ПКАВ има данни, че в дадени хипотези замърсяването от ТЕЦ „Република“ е значително и води до превишаване на алармените прагове.

Предоставената от оператора информация не е достатъчна, за може да бъде оценено потенциалното въздействие върху околната среда и да се вземат предвид вероятните значителни последици за околната среда. Поради тази причина, операторът следва да извърши ОВОС, за да бъдат оценени ефектите върху качеството на атмосферния въздух от промяната в горивото на централата.

#### **4. Не е анализирано въздействието от отпадъците, които ще бъдат генерирани в**

## **резултат на реализирането на ИП**

В ИП е констатирано, че образуваните отпадъци няма да се различават по вид и количество спрямо разрешените в цитираното разрешително и че ще се запазят начините на обезвреждане и/или оползотворяване, съгласно КР №53-Н1/2014 г. В описанието на процесите на опериране на ТЕЦ „Република“ е посочено, че отпадъкът от горенето на въглища и пречистването на димните газове (пепел, сгурия и гипс) се смесват с вода и посредством помпи и тръбопроводи се депонира на депо за промишлени отпадъци – сгуроотвал.

Изгарянето на биомаса, които са горива със съдържание, различно от въглища, ще доведе до формирането на отпадъчни вещества, които са различни по съдържание и въздействие върху околната среда от тези, формирани в резултат на изгарянето на въглища. В този смисъл цитираните заключения, че образуваните отпадъци няма да се различават по вид и количество спрямо разрешените в КР, са недоказани и необосновани.

Предвид гореизложеното, инвеститорът следва да се задължи да извърши пълен ОВОС и да анализира състава и въздействието на отпадъците, които ще се генерират в резултат на изгарянето на RDF, биомаса и нефтошисти, за да се предвидят съответни мерки за ограничаване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.

## **5. Аварии**

Чл. 93, ал. 4, буква „е“ от ЗООС изисква необходимостта от извършване на ОВОС да се прецени с оглед на възможността от възникване на авариии.

„Топлофикация - Перник“ е една от най-старите централи в България и Европа. Строена е в далечната 1951 г. Дори през годините на експлоатация да е извършвана рехабилитация, то технологията е отдавна морално остаряла. В ИП не се предвижда модернизация или техническа рехабилитация, която да гарантира, че ще се предотврати възможността от възникване на нови аварии при експлоатация на съоръженията. Нещо повече, не се посочва как „Топлофикация - Перник“ се е уверила, че при тази стара технология, проектирана за изгаряне само на въглища, ще може безаварийно да се замени до 70% от горивото с гориво, за което централата не е проектирана. Лошото техническо състояние и високият риск от експлоатацията на централата се доказва от черната хроника на аварията на централата.

- 25.08.2019 – Авария в багерната помпена станция на „Топлофикация - Перник“ замърси р. Струма
- 19.02.2018 – Два последователни пожара, които оставиха Перник без парно и топла вода
- 01.12.2017 – Авария в „Топлофикация - Перник“ остави Перник без парно и топла вода
- 20.06.2017 – Пожар на територията на „Топлофикация - Перник“

## **6. Не е оценено въздействието върху защитени територии**



Най-близко разположените до ИП защитени зони са Защитена зона Острица по Директивата за местообитанията, с площ 44295 дка, BG0001375 – границите на зоната отстоят на около 4 км южно от ТЕЦ „Република“, и Защитена зона Витоша – защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията с площ 271021 дка, BG0000113 – границите на зоната отстоят на около 8 км източно от обекта.

В ИП се посочва, че в Защитена зона Витоша намират местообитание:

– *Galanthus nivalis* и *Traunsteinera globosa*, които са включени в Приложение II на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES).

– 114 вида птици, от които 18 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 38 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашен в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 15 вида, в SPEC3 - 22 вида.

– 25 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 22 са вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Витоша е от световно значение за ливадния дърдавец *Crex crex*, който гнезди тук в значителни количества.

– Пернатоногата кукумявка *Aegolius funereus*, чухъла *Otus scops* и белогушия дрозд *Turdus torquatus*, които гнездят в района в значими за Европа количества.

В ИП не е извършен анализ на въздействието върху защитените територии и флората и фауната в тях. В този смисъл заключенията, че не се очаква въздействие върху популации на видове, предмет на опазване в защитените зони или намаляване на ценни местообитания на представителите на флората и фауната, са недоказани и необосновани.

Инвеститорът следва да извърши оценка за съвместимост по чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие.

#### **7. Приложимост на чл. 6, ал. 10 във връзка с чл. 6, ал. 1-9 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността при вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуската конвенция)**

ИП попада в анекс I към чл. 6 от Орхуската конвенция (т. 1 – топлоцентрали с енергийна мощност повече от 50 MW).

Замяната на част от горивото представлява преразглеждане на едно от най-важните условия за работа на инсталацията и за разрешаване на замяната е приложим чл. 6, пар. 10 от Орхуската конвенция:

*„Чл. 6 (10). Всяка страна осигурява в случаите, когато държавен орган преразгледа или актуализира условията за осъществяване на дадена дейност, посочена в параграф 1, прилагането на разпоредбите на параграфи 2 до 9 на този член mutatis mutandi и там, където е необходимо“.*

„Mutatis mutandis“ означава с необходимите изменения. Следователно замяната на част от горивото следва да бъде подложена на процедура за участие на обществеността, която да включва приложението на поне част от изискванията на чл. 6, пар. 1-9 от Орхуската конвенция. Във всички случаи неизвършването на ОВОС би представлявало нарушение на чл. 6, ал. 10 от Орхуската конвенция.

В светлината на многобройните потенциални въздействия върху околната среда и здравето на живеещите в гр. Перник, подробно посочени по-горе, както и заради значителните недостатъци в описанието на ИП, Ви моля да приемете, че следва да бъде извършена процедура за ОВОС.

## **8. Кумулативен ефект**

В предоставената от възложителя информация не е оценен кумулативният ефект на инвестиционното предложение спрямо други инвестиционни предложения, които в своята съвкупност могат да окажат значително влияние върху околната среда. Кумулативният ефект следва да се съобразява не само по отношение на съществуващите проекти, но и спрямо настоящи и/или очаквани предложения с оглед изричната дефиниция по § 1, т. 75 от ЗООС (Решение № 583 от 27.10.2011 г. на АС – Плевен по адм. д. № 929/2010 г.) Това разбиране е застъпено в практиката на Европейският съд (Решение по делото С-141/14, по което България вече е санкционирана за несъобразяване с кумулативния ефект, което практически води до избягване изискването за извършване на ОВОС).

Към момента на настоящото становище е открита процедура по преценка за необходимостта от извършване на ОВОС спрямо инвестиционно предложение на „ЕНЕРГОИНВЕСТИЖЕНЕРИНГ“ ЕООД за изгаряне на RDF и въглищен прах в пламъчнотръбен котел КМ-12 и производство на суха наситена пара на площадката на „Топлофикация – Перник“ АД. Инвестиционното предложение предвижда изгаряне на 12 тона RDF на час, т.е. 48 тона на денонощие, на площадката на „Топлофикация – Перник“ АД.

Наличието на още един източник на замърсяване увеличава негативното въздействие върху компонентите на околната среда и налага извършването на ОВОС.

## **9. Изгарянето на биомаса води до промени в климата**

Чл. 93, ал. 4, т. 1, буква „е“ от ЗООС изисква при преценка на необходимостта от извършване на ОВОС да се оцени риск от големи аварии и/или бедствия, които са свързани с инвестиционното предложение, включително причинени от изменението на климата, в съответствие с научните познания.

Твърдението, че „изгарянето на допълнително гориво в горивната инсталация на „Топлофикация – Перник“ АД не може по никакъв начин да повлияе върху изменението на климата“ е меко казано неинформирано. Изгарянето на биомаса води със себе си емисии на въглероден диоксид, които в зависимост от вида биомаса, могат да бъдат сравними с емисиите от въглища. Въглеродният диоксид, от своя страна, е един от основните фактори за изменението на климата, тъй като 80% от емисиите на парникови газове в глобален мащаб са именно от този газ, по данни на Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата. Въпреки че в Директивата на ЕС за енергия от възобновяеми

енергийни източници биомасата е формално квалифицирана като източник на нулеви въглеродни емисии и вносителят на ИП използва тази възможност за намаляване на разходите си чрез неплащане за въглеродни квоти, тази концепция не издържа на критиките на редица учени, включително Консултативния научен съвет на европейските академии (EASAC), който обединява националните академии на науките на държавите-членки на ЕС, включително Българската академия на науките (БАН), на Норвегия и Швейцария.

Емисиите от изгарянето на биомаса се оценяват като „нула в схемата на ЕС за търговия с емисии“, се твърди в доклад на 15 експерти от EASAC от септември 2019 г.<sup>2</sup> Тази идея се основава на възможността за повторното израстване на растителността, използвана за биомаса, и съответното „неутрализиране“ на емисиите на въглерод, отделяни при изгаряне ѝ и би могла да бъде заблуждаваща, тъй като този период на „изплащане“ на емисиите на въглероден диоксид в атмосферата може да отнеме от десетилетия до стотици години. Междувременно емисиите във въздуха ще имат същия ефект като емисиите на изкопаеми горива. А някои автори дори смятат, че емисиите от въглероден диоксид за единица произведена енергия могат да бъдат по-високи при горенето на биомаса, отколкото на въглища.<sup>3</sup> Преобразуването на централи за изкопаеми горива в такива, които изгарят биомаса особено в количества като тези, посочени в ИП, на практика може да увеличи наличието на въглероден диоксид в атмосферата по начин, който ще направи невъзможно постигането на целите на Парижкото споразумение.

Освен това, важно е да се обърне внимание и на данните от проекта за Интегриран план за енергия и климат,<sup>4</sup> който показват високия дял на емисии, които идват от сектор Енергетика (44,014 килотона CO<sub>2</sub> екв.) и съотношението им спрямо дела на поглъщания в сектор Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство (-8,641 килотона CO<sub>2</sub> екв.). Емисиите от сектор Енергетика не биха могли да бъдат категоризирани като „нищожни“ или „незначителни“.

Дори да не приемете аргумента срещу въглеродната неутралност на горивото, изтъкната в ИП, защото ТЕЦ „Република“ възнамерява да гори биомаса, квалифицирана като отпадъци, това само подчертава необходимостта от извършване на ОВОС. Изгарянето на биомаса е поредният пример за нанасяне на вреда върху околната среда от замърсител, който не „заплаща“ за приноса си към климатичната криза. Вместо да удължаваме живота на морално остаряло съоръжение, настояваме за мерки за въвеждане на съвременни технологии, които не поставят в конфликт живота и здравето на хората срещу услугите да имат парно и топла вода.

Смятаме, че предоставената информация в ИП не отговаря на изискванията на закона и политиките за справяне с климатичната криза. Жителите на гр. Перник трябва да бъдат уведоми за реалните последици на смяната на 70% от горивото в ТЕЦ „Република“ на „Топлофикация - Перник“ АД за тяхното здраве, жизнен стандарт и околна среда.

**Инвеститорът следва да извърши ОВОС и екологична оценка по чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие.**

<sup>2</sup> <https://easac.eu/press-releases/details/easac-s-environmental-experts-call-for-international-action-to-restrict-climate-damaging-forest-bioe/>

<sup>3</sup> <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/gcbb.12643>

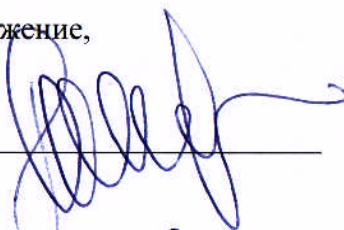
<sup>4</sup> <https://www.me.government.bg/bg/theme-news/integriran-plan-v-oblastta-na-energetikata-i-klimata-na-republika-balgariya-2021-2030-2823-m0-a0-1.html>

Приложения:

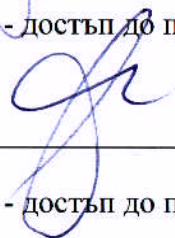
1. Решение № 404 09.12.2019 г. по адм. дело 398/2018 г. на Административен съд - Стара Загора;
2. Извадка от Ръководство на Европейската комисия относно обхвата на Анекс I и Анекс II на Директивата за ОВОС-2015 г., публикувано на страницата на МОСВ
3. Превод на български език на решение по дело Решение по дело С-486/04 на Съда на ЕС.

Дата: 02.03.2020 г.

С уважение,



Меглена Антонова  
/член на УС на „За Земята - достъп до правосъдие“/



Генади Кондарев  
/член на УС на „За Земята - достъп до правосъдие“/